

POWIAT
MŁAWSKI

Zauważ
PROW 2007-2013
wokół siebie

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Szanowni Państwo,

za nami 10 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Przez ten czas Mazowsze wiele zyskało. Zmieniły się nie tylko miasta, ale i tereny wiejskie. Ważnym źródłem wsparcia przy podnoszeniu standardu życia na wsi były inwestycje realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Nowe drogi, sieci kanalizacyjne, wodociągi, skwery czy place zabaw to tylko przykłady z setek inwestycji, które udało się nam wspólnie zrealizować.

Przed nami kolejne wyzwania. Kluczowym przedsięwzięciem jest „Internet dla Mazowsza”, dzięki któremu zlikwidujemy tzw. białe plamy w dostępie do Internetu. W efekcie 90 proc. mieszkańców Mazowsza będzie miało szansę na korzystanie z sieci. Ponadto w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 nadal będziemy wspierać projekty, których celem jest walka z bezrobociem, aktywizacja ludności wiejskiej oraz promocja innowacyjnych produktów czy wyrobów.

Proponowany przez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich największy w ostatnich latach cykl informacyjno-promocyjny umożliwi właśnie wymianę informacji w zakresie dobrych praktyk i wykorzystania środków z UE w województwie mazowieckim.

Na 37 jednodniowych konferencjach będziemy rozmawiać o prawidłowo realizowanych projektach z beneficjentami i potencjalnymi beneficjentami funduszy unijnych na terenach wiejskich. Cykl skierowany jest do organizacji pozarządowych działających w obszarze wsi i rolnictwa, związków zawodowych i branżowych, partnerów społeczno-gospodarczych, ośrodków doradztwa rolniczego, izb rolniczych, lokalnych grup działania, instytucji naukowo-badawczych, uczelni wyższych, szkół rolniczych i samorządów lokalnych, a jego celem jest przeprowadzenie dyskusji na temat efektów dotychczasowych działań Samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie wspierania rozwoju obszarów wiejskich. Serdecznie zapraszam Państwa na wspomniane spotkania i zachęcam do czynnego w nich udziału.

Z wyrazami szacunku

Adam Struzik
Marszałek Województwa Mazowieckiego

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 jest instrumentem realizacji polityki Unii Europejskiej w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich. Program określa cele, priorytety oraz zasady, na podstawie których wspierane są działania dotyczące tej problematyki. Realizowanie strategicznych założeń Programu możliwe jest dzięki działaniom podejmowanym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach osi priorytetowych. Wszystkie działania współfinansowane są z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz środków krajowych.

Dzięki pozyskanym pieniądząm w ramach PROW na lata 2007-2013 możliwe było dofinansowanie m.in. takich przedsięwzięć jak: budowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków, projektów obejmujących wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, a także kształtowanie przestrzeni publicznej.

PROW na lata 2007-2013 obejmował 22 działania realizowane w czterech osiach:

- Oś 1 - Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego
- Oś 2 - Poprawa stanu środowiska naturalnego i obszarów wiejskich
- Oś 3 - Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej
- Oś 4 - Leader.

Działania skupione w dwóch pierwszych osiach mają na celu dostosowanie rolnictwa i leśnictwa do rosnących standardów UE, także związanych z ochroną środowiska. Są one kierowane przede wszystkim do producentów rolnych. Natomiast przedsięwzięcia wspierane w osi trzeciej uzupełniają realizowane w dwóch pierwszych osiach. Mają one w zintegrowany sposób różnicować działalność gospodarczą oraz tworzyć miejsca pracy poza rolnictwem, jak również poprawiać jakość życia mieszkańców wsi i obszarów wiejskich. Wdrażanie działań osi Leader opiera się przede wszystkim na wykorzystaniu wiedzy i doświadczenia lokalnej społeczności dla rozwoju regionu. Włączanie partnerów społecznych i gospodarczych do planowania i realizacji lokalnych inicjatyw ma na celu lepsze określenie problemów występujących na konkretnym terenie i znalezienie właściwych sposobów na ich rozwiązanie. Głównym partnerem w tym podejściu są Lokalne Grupy Działania.

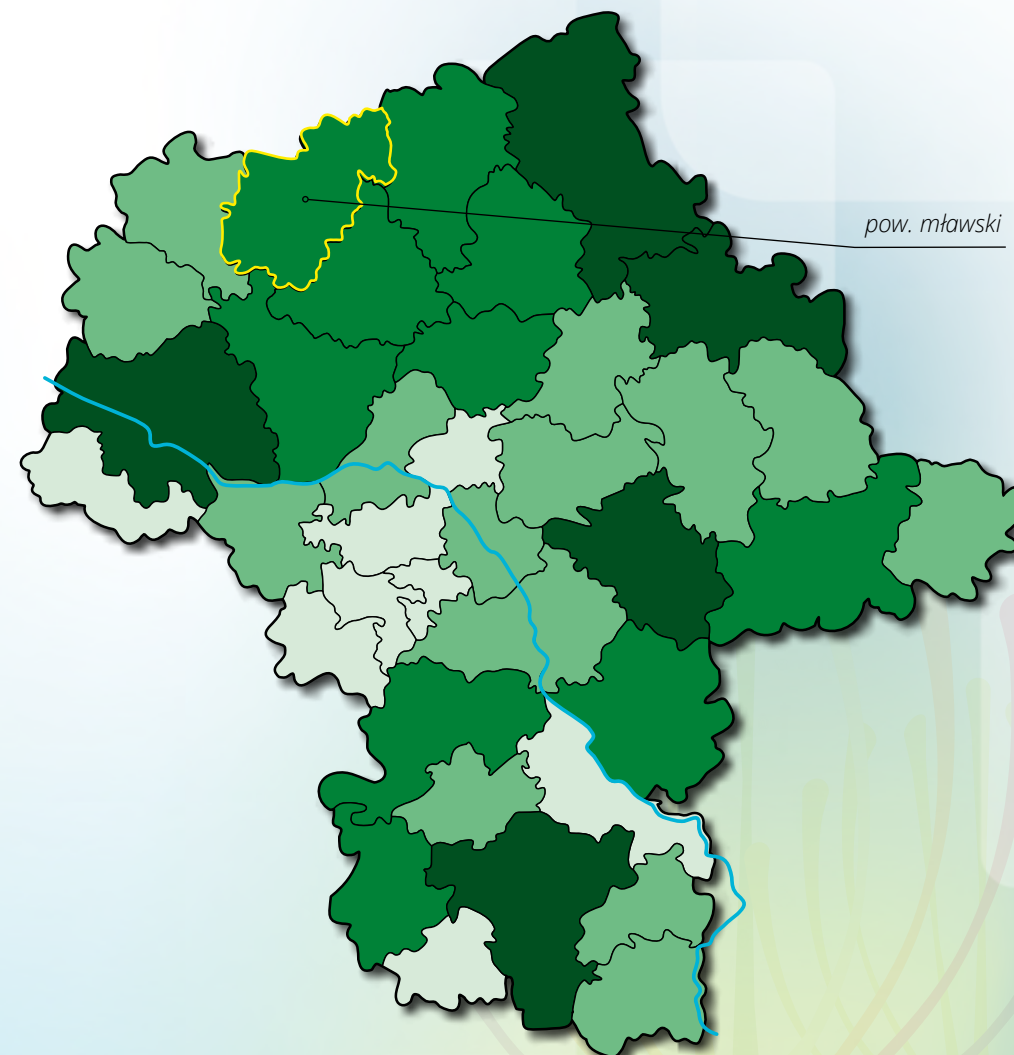
Instytucją zarządzającą PROW 2007-2013 jest minister rolnictwa i rozwoju wsi, który część zadań przekazał samorządom regionalnym. Samorząd Województwa Mazowieckiego wdraża następujące działania objęte Programem:

- 125 - poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa: schemat I - scalanie gruntów; schemat II - gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi (limit łączny pomocy 46,3 mln euro)
- 321 - podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej (kwota wsparcia 164,1 mln euro)
- 313, 322, 323 - odnowa i rozwój wsi (pomoc na sumę 43,3 mln euro)
- Leader (budżet ogólny wynosi 337 mln zł, z czego działania wdrażane przez samorząd województwa - 268 mln zł).

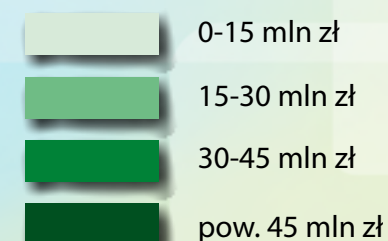
PROW cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem beneficjentów. Środki są wykorzystywane na Mazowszu efektywnie i będą w pełni rozdysponowane w ramach przyznanego limitu. Dotychczas zakontraktowano ponad 80% funduszy. Większość projektów została rozliczona, a pozostałe są weryfikowane zgodnie z terminami określonymi w umowach (nawet do 2015 roku).

W niniejszej broszurze zaprezentowano dane wg stanu z 31.03.2014 roku.

Wartość otrzymanej pomocy EFRROW w podziale na powiaty

Wykorzystanie środków EFRROW w mln zł

Liczba projektów:
86Wartość projektów:
61,55 mln zł Wartość dofinansowania:
32,07 mln zł

Słowo o powiecie

Gospodarka powiatu mławskiego, w skład którego wchodzi 10 gmin: Dzierzgowo, Lipowiec Kościelny, Mława, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wieczfnia Kościelna i Wiśniewo ma w większości charakter rolniczy, co jest naturalnym odzwierciedleniem warunków przyrodniczych i tradycji tego terenu. W związku z tym istotną rolę w kontekście rozwoju rolnictwa spełniają średnie i małe firmy zajmujące się przetwórstwem spożywczym, w tym przetwarzaniem mięsa wołowego, wieprzowego i drobiu. W ubiegłym roku powiat mławski, zamieszkały przez 74 tys. ludzi, spotkało regionalne, prestiżowe wyróżnienie w postaci tytułu „Stolicy Kultury Mazowsza 2013 r.”. Co roku z udziałem kilkudziesięciu tysięcy widzów odbywa rekonstrukcja bitwy pod Mławą z września 1939 r., jedna z największych w Europie imprez tego typu.

Działanie 125 Scalanie i melioracje

Obejmuje ono m.in. scalanie gruntów rolnych, urządzenie dróg dojazdowych, gospodarowanie rolniczymi zasobami wody w celu poprawy jakości gleb, a także zwiększenie retencji mającej podnieść poziom bezpieczeństwa mieszkańców przed powodzią. W związku z tym realizowana jest melioracja, sieć drenarska, buduje się lub naprawia wały przeciwpowodziowe, regulacji poddawane są rzeki. Na wszystkie projekty w tym działaniu Mazowsze otrzymało 46,3 mln euro.

Działanie 125 zaowocowało w powiecie trzema umowami w gminach: Lipowiec Kościelny, Radzanów i Strzegowo.

Umowy podpisane w ramach działania 125

Tytuł operacji	Rodzaj melioracji	Koszty całkowite	EFRROW	Obszar realizacji projektu
Odbudowa Kanału Kromnowskiego zadanie I w km 0+000 - 5+000 wraz ze znajdującymi się na nim dwoma jazami	Podstawowe	2 580 070	1 512 246	Radzanów
Przebudowa (modernizacja) przekroju podłużnego i poprzecznego koryta rzeki Mławki od km 20+600 do km 30+250, gm. Lipowiec Kościelny, pow. mławski	Podstawowe	6 524 158	3 922 181	Lipowiec Kościelny
Scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe części wsi Marysinek, Rudowo, Budy Matusy	Scalanie	2 462 005	1 579 768	Strzegowo
		8 986 163	5 501 949	

Dotychczas zakończono realizację jednego projektu, którego efekty przedstawia tabela

Kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta cieku naturalnego, wykraczające poza działania związane z utrzymaniem wód (km)
9,65

Działanie 321 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej

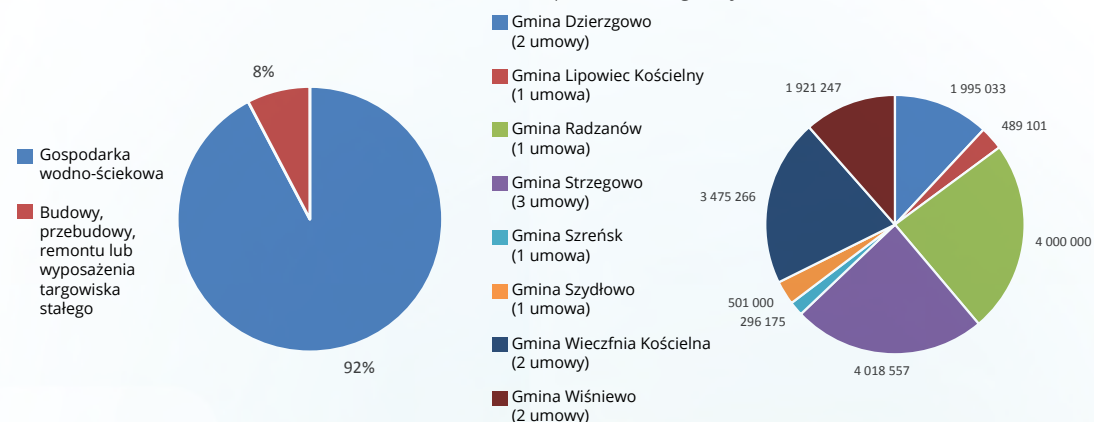
Jest ono związane z rozwijaniem infrastruktury technicznej, zapewniającej dostęp do podstawowych usług dla ludności i gospodarki. Pomoc z pieniędzy unijnych udzielana jest na realizację projektów w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, tworzenia systemu zbioru, segregacji i wywozu odpadów komunalnych, wytwarzania lub dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, oraz budowania infrastruktury szerokopasmowego Internetu. Limit pomocy finansowej w tym działaniu dla regionu wynosi 164,1 mln euro. Projekty dotyczą m.in. budowy wodociągów i kanalizacji, oczyszczalni ścieków (w tym zagrodowych), stacji uzdatniania wody, targowisk.

Osiem gmin w powiecie mławskim podpisało umowy w działaniu 321: Dzierzgowo (2), Lipowiec Kościelny, Radzanów, Strzegowo (3), Wieczfnia Kościelna (2), Wiśniewo (2), Szreńsk i Szydłowo.

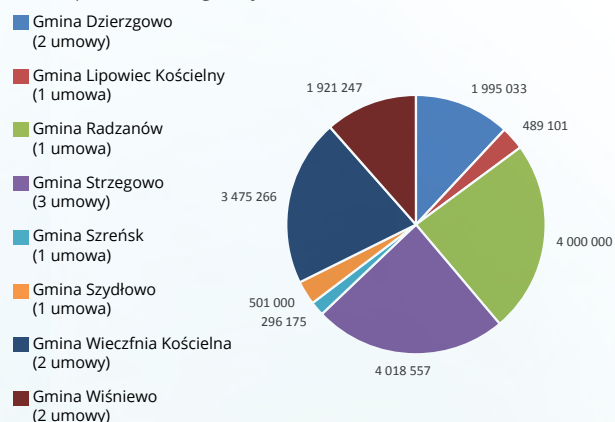
Umowy podpisane w ramach działania 321

Nazwa beneficjenta	Tytuł operacji	Koszty całkowite	Środki EFRROW	Zakres
Gmina Dzierzgowo	Poprawa gospodarki ściekowej poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Dzierzgowo	2 188 928	1 334 711	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Dzierzgowo	Poprawa gospodarki ściekowej poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Dzierzgowo - zadanie II	1 082 930	660 322	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Lipowiec Kościelny	Budowa Stacji Uzdatniania Wody "Lipowiec Koscieleny"	799 427	489 101	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Radzanów	Budowa oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej w miejscowości Radzanów	8 707 695	4 000 000	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Strzegowo	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Strzegowo	1 273 251	756 700	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Strzegowo	Przebudowa targowiska stałego wraz z wyposażeniem Strzegowie	1 958 172	1 000 000	budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia targowiska stałego
Gmina Strzegowo	Rozbudowa systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Strzegowo - etap II	6 171 308	2 261 857	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Szreńsk	Zakup samochodu asenizacyjnego	485 727	296 175	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Szydłowo	Poprawa gospodarki ściekowej poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Szydłowo	819 712	501 000	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Wieczfnia Kościelna	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Grzebsk	2 775 894	1 691 855	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Wieczfnia Kościelna	Budowa i rozbudowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach gminy Wieczfnia Kościelna	3 137 170	1 783 411	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Wiśniewo	Zakup przydomowych oczyszczalni ścieków dla potrzeb gospodarstw domowych gminy Wiśniewo	269 864	162 937	gospodarka wodno-ściekowa
Gmina Wiśniewo	Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w miejscowościach gminy Wiśniewo oraz budowa sieci wodociągowej Stare Kosiny-Zurominek	2 869 685	1 758 310	gospodarka wodno-ściekowa
		32 539 762	16 696 379	

Podział projektów pod względem zakresu inwestycji

Wartość dofinansowania ze środków EFRROW w podziale na gminy. w ramach działania 321

Na dzień 31.03.2014 zakończono realizację 6 projektów, których efekty przedstawia poniższa tabela

Liczba km wybudowanych sieci w wyniku realizacji programu z wyłączeniem przyłączy		Liczba wykonanych kanalizacji zagrodowych (szt.)	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt)
Wodociagowych (km)	Kanalizacyjnych sieciowych (km)		
2,1	0,5	559	2

Działanie 313, 322, 323 Odnowa i rozwój wsi

Celem tego działania jest wpływanie na poprawę jakości życia przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturowych mieszkańców oraz promowanie terenów wiejskich. Chodzi również o rozwój tożsamości lokalnej społeczności, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich, a także o zwiększanie ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. Przyznany Mazowszu limit pomocy unijnej wynosi 43,3 mln euro. W tym działaniu gminy budują świetlice i domy kultury, porządkują centra wsi, powstają ścieżki rowerowe, place zabaw, obiekty sportowe i turystyczne, tereny zielone, odnawiane są miejsca pamięci i pomniki historii.

Na podstawie podpisanych umów w tym działaniu beneficjentami były gminy: Lipowiec Kościelny (2), Radzanów (4), Strzegowo (4), Stupsk (2), Szreńsk (2), Szydłowo (3), Wieczfnia Kościelna (4), Wiśniewo (5), a także diecezja płocka-kościół św. Antoniego w Ratowie (gm. Radzanów) oraz GOK w Strzegowie.

Umowy podpisane w ramach działania 313, 322, 323

Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Kwota EFRROW	Typ operacji
Diecezja Płocka	Odnowienie elewacji zewnętrznej i dachów zabytkowego kościoła św. Antoniego w Ratowie	250 000	zachowanie dziedzictwa kulturowego
Gmina Lipowiec Kościelny	Remont remizy OSP w miejscowości Lipowiec Kościelny oraz świetlicy wiejskiej w miejscowości Łomia w Gminie Lipowiec Kościelny	351 273	infrastruktura publiczna
Gmina Lipowiec Kościelny	Kształtowanie centrum wsi Kęczewo w Gminie Lipowiec Kościelny	188 539	infrastruktura publiczna
Gmina Radzanów	Budowa zespołu boisk wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Wróblewo	500 000	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki

Umowy podpisane w ramach działania 313, 322, 323 cd.

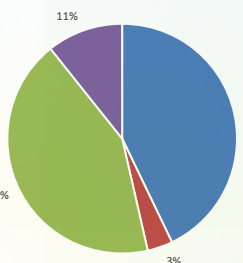
Gmina Radzanów	Budowa świetlicy w miejscowości Zgliczyn-Glinki	336 108	infrastruktura publiczna
Gmina Radzanów	Zagospodarowanie centrum miejscowości Ratowo	198 877	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gmina Radzanów	Zagospodarowanie centrum miejscowości Radzanów	106 750	infrastruktura publiczna
Gmina Strzegowo	Budowa wielofunkcyjnych boisk sportowych w miejscowościach: Mdzewo, Unikowo, Drogiszka	464 997	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gmina Strzegowo	Budowa kompleksu boisk sportowych w ramach programu "Moje Boisko - Orlik 2012" w Niedzborzu	207 126	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gmina Strzegowo	Budowa wielofunkcyjnych boisk sportowych w miejscowościach: Rydzyn Szlachecki, Sułkowo Borowe, Mdzewko, Łębki	300 422	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gmina Strzegowo	Adaptacja budynków OSP na świetlice wiejskie w miejscowościach: Dąbrowa, Mdzewo, Mdzewko, Kowalewko, Unierzyż oraz budowa chodnika w miejscowości Sułkowo Borowe	393 231	infrastruktura publiczna
Gmina Stupsk	Przebudowa i remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Dąbek i Bolewo	339 141	infrastruktura publiczna
Gmina Stupsk	Budowa i wyposażenia wielofunkcyjnego boiska sportowego w m. Stupsk	147 546	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gmina Szreńsk	Kompleksowy Remont Świetlicy w Miączynie Dużym	144 460	infrastruktura publiczna
Gmina Szreńsk	Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej w Dozinach	176 625	infrastruktura publiczna
Gmina Szydłowo	Przebudowa i remont świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem terenu w miejscowości Szydłowo	147 968	infrastruktura publiczna
Gmina Szydłowo	Przebudowa świetlic wiejskich w Gminie Szydłowo	269 623	infrastruktura publiczna
Gmina Szydłowo	Budowa terenów sportowych i rekreacyjnych w miejscowości Nosarzewo Borowe	353 280	infrastruktura publiczna
Gmina Wieczfnia Kościelna	Minicentrum sportowo-rekreacyjne w Uniszczach Zawadzkich	406 191	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gmina Wieczfnia Kościelna	Kształtowanie przestrzeni publicznej - odtworzenie terenów zieleni w Uniszczach Gumowskich	170 177	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie sportu i rekreacji
Gmina Wieczfnia Kościelna	Minicentrum sportowo-kulturalne wsi Kuklin	311 366	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gmina Wieczfnia Kościelna	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Grzebsk - budowa parkingu, ciągów komunikacyjnych, zespołu boisk i placu zabaw	295 451	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gmina Wiśniewo	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w wioskach gminy Wiśniewo	453 748	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie sportu i rekreacji
Gmina Wiśniewo	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Wiśniewo w gminie Wiśniewo	271 338	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie sportu i rekreacji
Gmina Wiśniewo	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Stare Kosiny w gminie Wiśniewo	152 114	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gmina Wiśniewo	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Głuźek w gminie Wiśniewo	179 231	zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie turystyki

Umowy podpisane w ramach działania 313, 322, 323 cd.

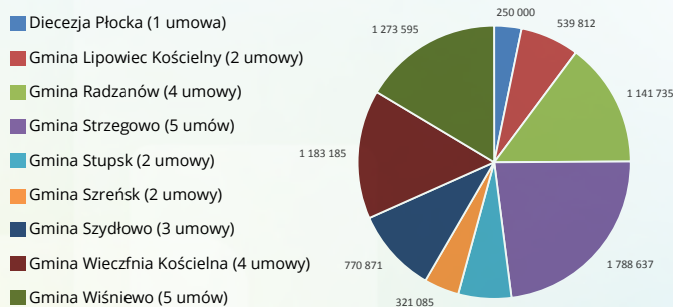
Gmina Wiśniewo	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Bogurzyn w gminie Wiśniewo	217 164	zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
Gminny Ośrodek Kultury w Strzegowie	Adaptacja i rozbudowa budynku OSP na świetlicę wiejską w Niedzborzu wraz z wyposażeniem oraz adaptacja i remont budynku komunalnego na świetlicę wiejską w Strzegowie wraz z wyposażeniem	422 861	infrastruktura publiczna
		7 755 607	

Podział projektów pod względem zakresu inwestycji

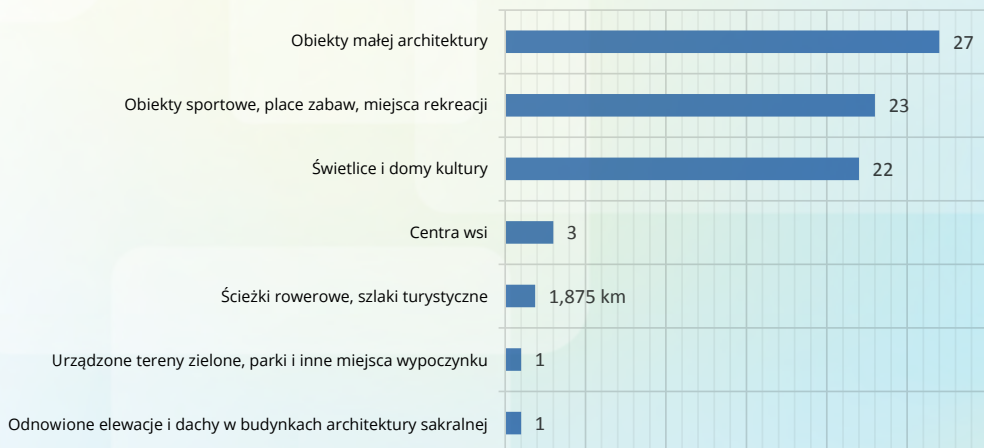
- Infrastruktura publiczna
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego
- Zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki
- Zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie sportu i rekreacji

Wartość dofinansowania ze środków EFRROW w podziale na gminy w ramach działania 313, 322, 323

Na dzień 31.03.2014 zakończono realizację 27 projektów, których efekty prezentuje tabela poniżej

LEADER

To podejście jest skuteczną metodą wspierania procesów rozwojowych na wsi, opartą na aktywności mieszkańców, którzy decydują co i jak chcą zrobić dla społeczności, w której żyją. LGD tworzą równoprawni partnerzy publiczni, prywatni i społeczni. W tej chwili na Mazowszu jest 35 LGD (plus dwie LGD mające siedzibę poza województwem, ale obejmujące również mazowieckie gminy), które mają do dyspozycji 337 mln zł. Największą LGD współtworzy 140 tys. mieszkańców w 23 gminach (przeciętnie LGD to ok. 7 gmin).

W powiecie mławskim są dwie lokalne grupy działania:

- Fundacja Partnerska LGD „Ciuchcia Krasińskich” z siedzibą w Rostkowie (gm. Czernice Borowe), do której należą: Dzierzgowo, Stupsk, Szydłowo i Wieczfnia Kościelna;
- Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy LGD z siedzibą w Ciechanowie, które współtworzą: Lipowiec Kościelny, Radzanów, Strzegowo, Szreńsk i Wiśniewo.

Działanie 413

Opracowany przez LGD plan pracy w postaci Lokalnej Strategii Rozwoju ma na celu m.in. poprawę jakości życia, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, aktywizowanie mieszkańców, promocję twórczości kulturalnej. W ramach realizacji LSR Lokalne Grupy Działania wybierają projekty, które następnie trafiają do samorządów wojewódzkich (tzw. Małe Projekty oraz Odnowa i rozwój wsi). Wśród podpisanych na Mazowszu 1805 umów w kategorii „Małe Projekty” najwięcej (831) zawarły samorzady terytorialne. Najczęściej finansowane były szkolenia, imprezy kulturalne, zagospodarowanie przestrzeni publicznej, turystyka i rekreacja. W województwie mazowieckim limit pomocy na „Małe Projekty” wynosi 62,46 mln zł; w kategorii „Odnowa i Rozwój Wsi” zawarto w tym czasie 538 umów najczęściej na projekty dotyczące infrastruktury publicznej, turystyki, sportu i rekreacji. W tym działaniu jest do rozdysponowania w regionie 139,2 mln zł.

Plonem działania 413 było zawarcie 43 umów (OW 15; MP 28) na kwotę dofinansowania w wysokości 3 mln zł.

Działanie 421

Pozwala ono na podejmowanie wspólnych przedsięwzięć we współpracy międzyregionalnej lub międzynarodowej. Na Mazowszu w sumie realizowanych jest 29 projektów na kwotę około 3,3 mln zł, z dofinansowaniem unijnym wynoszącym 2,7 mln zł. Limit na działanie 421 w regionie ogółem to 6,04 mln zł.

LGD „Ciuchcia Krasińskich” bierze udział w dwóch projektach współpracy z zakresu dziedzictwa kulturowego i rozwoju regionalnego. Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy realizuje jeden projekt mający na celu integrację lokalnej społeczności. Limit na to działanie dla „Ciuchci Krasińskich” wynosi 267 tys. zł, a dla SSS LGD 269 tys. zł.

Działanie 431

Aby umożliwić efektywną pracę Lokalnym Grupom Działania wdrażającym strategię rozwoju, a także podnoszenie kwalifikacji jej członków, otrzymały one pomoc finansową na pokrycie kosztów funkcjonowania. Może ona dotyczyć m.in. wydatków administracyjnych, szkoleń, organizowania i przeprowadzania akcji promocyjnych lub kulturalnych na terenie realizowania lokalnych strategii rozwoju.

W tym działaniu LGD „Ciuchcia Krasińskich” ma do dyspozycji ogółem 2,59 mln zł, a SSS LGD - 2,6 mln zł.

Fundacja Partnerska LGD „Ciuchcia Krasieńskich”

„Ciuchcią Krasieńskich” współtworzą gminy z powiatów ciechanowskiego, makowskiego, mławskiego i przasnyskiego: Chorzele, Ciechanów, Czernice Borowe, Dzierzgowo, Gołmin Ośrodek, Grudusk, Karniewo, Krasne, Krzynowłoga Mała, Ojrzeń, Opinogóra Górna, Przasnysz, Regimin, Sońsk, Stupsk, Szydłowo i Wieczfnia Kościelna, w sumie 17 gmin o łącznej powierzchni blisko 2,5 tys. km², zamieszkałych przez około 89 tys. ludzi. Obecnie Grupa postrzegana jest jako „lokalna agencja rozwoju”, która wdrażając opracowaną dla wszystkich gmin Lokalną Strategię Rozwoju przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców, buduje poczucie wspólnoty i wzmacnia regionalną tożsamość, a także stymuluje powstawanie miejsc pracy.

Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy LGD

Grupę utworzyło trzynaście gmin: Biezuń, Gliniojeck, Kluczbork, Lidzbark, Lipowiec Kościelny, Lubowidz, Lutocin, Radzanów, Siemiątkowo, Strzegowo, Szreńsk, Wiśniewo i Żuromin, z powiatów: ciechanowskiego, działdowskiego (woj. warmińsko-mazurskie), mławskiego i żuromińskiego. Powierzchnia obszaru LGD wynosi 1850 km² i jest zamieszkała przez 89 tys. ludzi. Dominującą dziedzinę gospodarki stanowi rolnictwo, chociaż przeważają gleby V i VI klasy. Specyfiką obszaru Grupy jest dorzecze Wkry, bliskość Warszawy, sąsiedztwo Mazur, związki z historią żydowską. Cele szczegółowe Grupy zapisane zostały w Lokalnej Strategii Rozwoju: *rozwój turystyki i agroturystyki; *rozwój i promocja przedsiębiorczości; *zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego; *rozwój rolnictwa poprzez doradztwo i szkolenia.

Budżety Lokalnych Grup Działania

Nazwa LGD	Umowy ramowe - kwota								
	limit na działanie 413					limit na działanie 421	limit na działanie 431		
	ogółem 413	413-311	413-312	413-313.322.323	413 - małe projekty		ogółem 431	koszty bieżące	nabywanie umiejętności i aktywizacja
Fundacja Partnerska Grupa Lokalnego Działania "Ciuchcia Krasieńskich"	10 362 512	1 336 131	1 046 841	3 930 597	4 048 943	267 996	2 590 628	1 586 536	1 004 092
Stowarzyszenie Społecznej Samopomocy - Lokalna Grupa Działania	10 433 040	1 381 029	1 834 059	5 924 816	1 293 136	269 820	2 608 260	1 880 394	727 866

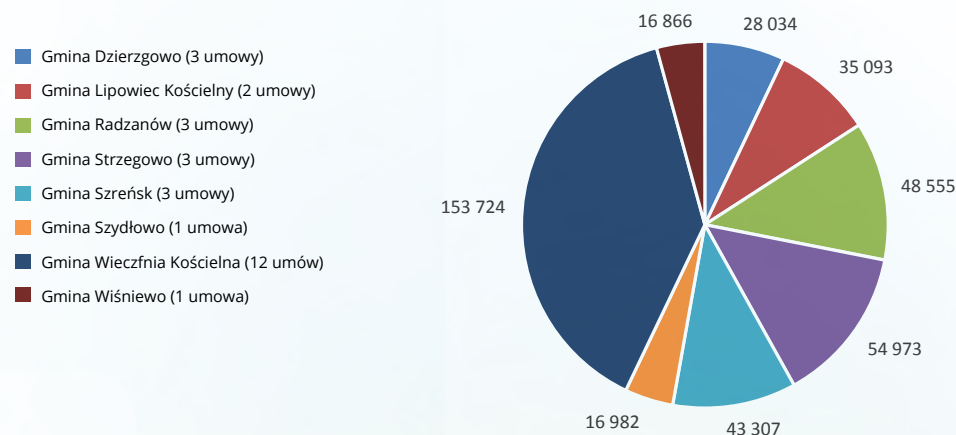
Umowy podpisane w ramach działania Małe Projekty

Siedziba beneficjenta	Tytuł Projektu	Zakres operacji wg zamieszczonej poniżej legendy	Środki publiczne ogółem	Środki EFRR
Dzierzgowo	Mażoretki ARKI	15.1.2	6 624	5 299
Dzierzgowo	Dożynki Gminno-Parafialne Dzierzgowo 2013	15.1.3	19 977	15 982
Dzierzgowo	Pobudzenie aktywności fizycznej poprzez organizację warsztatów sportowych	15.1.1	8 441	6 753
Lipowiec Kościelny	Wyposażenie świetlicy „Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Lipcu Kościelnym w sprzęt komputerowy, monitoring i meble”	15.2.1	18 866	15 093

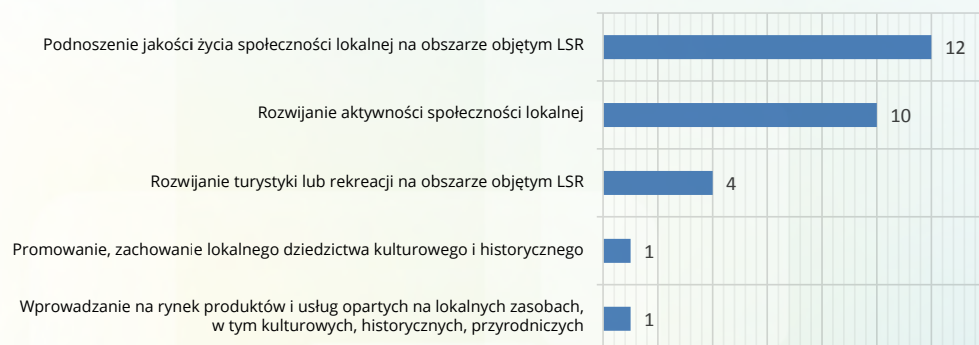
Umowy podpisane w ramach działania Małe Projekty cd.

Lipowiec Kościelny	Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Lewiczyn w gminie Lipowiec Kościelny	15.2.3	25 000	20 000
Radzanów	Rozwój bazy turystycznej w gminie Radzanów	15.3.2	15 478	12 382
Radzanów	Zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne działki nr 162 w miejscowości Bębnowo	15.3.2	24 168	19 335
Radzanów	Zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne działki nr 379 w miejscowości Trzciniec	15.3.2	21 047	16 838
Strzegowo	Remont świetlicy wiejskiej w Woli Kanigowskiej	15.6.4	20 000	16 000
Strzegowo	Remont świetlicy wiejskiej w Pokrytkach	15.2.3	23 716	18 973
Strzegowo	Remont świetlicy wiejskiej w Sułkowie Polnym	15.2.3	25 000	20 000
Szreńsk	Dni Szreńska - sportowe święto gminy	15.2.2	17 979	14 383
Szreńsk	Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Miączynie Małym	15.2.3	13 047	10 438
Szreńsk	Dni Szreńska - sportowe święto gminy	15.1.3	23 108	18 486
Szydłowo	Dni Szydłowa - gminny festyn rodzinny	15.1.3	21 228	16 982
Wieczfnia Kościelna	Cykl imprez rekreacyjno-sportowych w gminie Wieczfnia Kościelna	15.2.2	7 896	6 317
Wieczfnia Kościelna	Warsztaty dla seniorów z gminy Wieczfnia Kościelna	15.1.1	9 036	7 229
Wieczfnia Kościelna	Zajęcia rekreacyjno-sportowe dla mieszkańców gminy Wieczfnia Kościelna	15.2.2	18 603	14 882
Wieczfnia Kościelna	Święto plonów - Dożynki gminno-parafialne	15.2.2	25 000	20 000
Wieczfnia Kościelna	Dożynki Gminno Parafialne - Wieczfnia Kościelna 2012	15.1.3	24 745	19 796
Wieczfnia Kościelna	Chcę i potrafię	15.5.3	9 619	7 695
Wieczfnia Kościelna	„Pozwólcie i nam wznieść się ponad poziomy”	15.1.2	11 997	9 598
Wieczfnia Kościelna	„Korzenie źródłem tożsamości”	15.1.2	9 125	7 300
Wieczfnia Kościelna	„Poznaj historię miejscowości” - ustawienie tablic informacyjnych w pięciu największych miejscowościach w gminie Wieczfnia Kościelna	15.1.4	19 950	15 960
Wieczfnia Kościelna	Wykonanie interaktywnej mapy gminy Wieczfnia Kościelna	15.3.1	16 880	13 504
Wieczfnia Kościelna	Gmina na sportowo-organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy Wieczfnia Kościelna	15.2.1	19 842	15 874
Wieczfnia Kościelna	„Aktywacja Integracja” - cykl rodzinnych festynów letnich w gminie Wieczfnia Kościelna	15.1.3	19 462	15 570
Wiśniewo	Zawody Rolnika - Gminny Festyn Rodzinny	15.1.3	21 083	16 866
			496 918	397 534

Wartość dofinansowania ze środków EFROW w podziale na gminy w ramach działania LGD Małe Projekty

Umowy podpisane w ramach działania LGD Małe Projekty - Zakres operacji

LEGENDA - zakres operacji w ramach działania Małe projekty	
15.1	Podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR
15.1.1	Udostępnianie urządzeń i sprzętu
15.1.2	Organizacja szkoleń
15.1.3	Organizacja imprez kulturalnych i promocyjnych
15.1.4	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej
15.2	Rozwijanie aktywności społeczności lokalnej
15.2.1	Promocja lokalnej twórczości kulturalnej
15.2.2	Promocja lokalnej przedsiębiorczości
15.2.3	Remont, wyposażenie świetlic wiejskich
15.3	Rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR
15.3.1	Punkty informacji turystycznej
15.3.2	Obiekty małej architektury turystycznej i rekreacyjnej
15.4	Promowanie, zachowanie cennego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w tym obszarów Natura 2000
15.5	Promowanie, zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego
15.5.1	Renowacja obiektów zabytkowych

15.5.2	Remont, wyposażenie muzeów
15.5.3	Kultywowanie miejscowych tradycji i obrzędów
15.5.4	Prowadzenie badań nad obszarem wdrażania LSR
15.5.5	Promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego
15.5.6	Urządzanie miejsc pamięci
15.6	Wprowadzanie na rynek produktów i usług opartych na lokalnych zasobach, w tym kulturowych, historycznych, przyrodniczych
15.6.1	Udział w targach i konkursach
15.6.2	Promocja produktów lub usług lokalnych
15.6.3	Uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości
15.6.4	Budowa, adaptacja pomieszczeń do prowadzenia sprzedaży produktów lub usług lokalnych
15.6.5	Budowa, adaptacja pomieszczeń do tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych
15.6.6	Badanie rynku produktów lub usług lokalnych
15.7	Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej

Umowy podpisane w ramach działania Odnowa i rozwój wsi

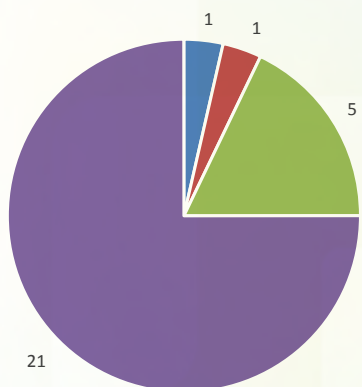
Nazwa beneficjenta	Tytuł operacji	Typ operacji	Koszt całkowity operacji	Kwota EFROW
Gmina Dzierzgowo	Poprawa wizerunku i stworzenie miejsca rozwoju społeczno-kulturalnego poprzez rozbudowę świetlicy wiejskiej w miejscowości Dzierzgowo	infrastruktura publiczna	1 630 807	500 000
Gmina Lipowiec Kościelny	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Gimnazjum w Lipowcu Kościelnym	zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki	262 113	154 000
Gmina Lipowiec Kościelny	Remont świetlic wiejskich w miejscowościach Rumoka i Wola Kęczewska w gminie Lipowiec Kościelny	infrastruktura publiczna	310 163	109 280
Gmina Radzanów	Zagospodarowanie rekreacyjne działek gminnych w miejscowości Zgliczyn Witowy	zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki	112 022	70 720
Gmina Radzanów	Budowa chodnika w miejscowości Luszewo	infrastruktura publiczna	242 300	104 400
Gmina Strzegowo	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Pokrytkach i Czarnocinie	zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki	413 994	238 000
Gmina Strzegowo	Przebudowa przestrzeni publicznej w miejscowości Strzegowo poprzez budowę i przebudowę chodników	infrastruktura publiczna	247 290	47 032
Gmina Strzegowo	Budowa świetlicy wiejskiej i chodnika w miejscowości Breginie	infrastruktura publiczna	748 977	403 458
Gmina Stupsk	Budowa i wyposażenie wielofunkcyjnego boiska sportowego w miejscowości Morawy	zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki	289 642	176 611
Gmina Szeńsk	Remont kapitalny i modernizacja budynku świetlicy wiejskiej we wsi Liberadz	infrastruktura publiczna	114 314	74 350

Umowy podpisane w ramach działania Odnowa i rozwój wsi cd.

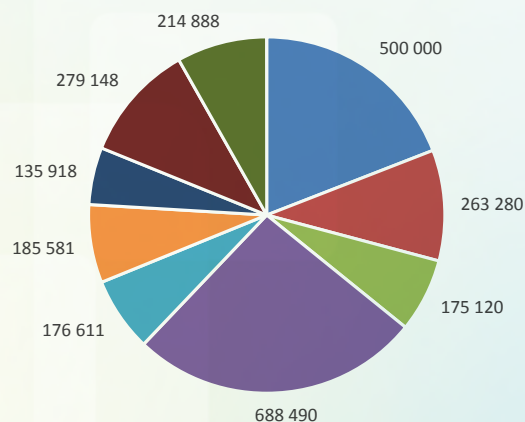
Gmina Szreńsk	Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą w Miączynie Małym	infrastruktura publiczna	568 010	111 231
Gmina Szydłowo	Przebudowa i remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Nosarzewo Polne	infrastruktura publiczna	207 824	135 918
Gmina Wieczfnia Kościelna	Rozbudowa, przebudowa i wyposażenie budynku wielofunkcyjnego w Windykach	infrastruktura publiczna	514 600	279 148
Gmina Wiśniewo	Wyposażenie świetlic wiejskich w źródła ciepła w miejscowościach gminy Wiśniewo	infrastruktura publiczna	182 290	111 152
Gmina Wiśniewo	Doposażenie placów wiejskich w miejscowościach gminy Wiśniewo oraz zakup fontanny do stawu wiejskiego w miejscowości Wiśniewo	zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki	159 495	103 736
			6 003 842	2 619 036

Efekty rzeczowe zakończonych inwestycji (zakończono 8 projektów)

- Centra wsi
- Urządzone tereny zielone, parki i inne miejsca wypoczynku
- Obiekty sportowe, place zabaw, miejsca rekreacji
- Świetlice i domy kultury

Wartość dofinansowania ze środków EFRROW w podziale na gminy w ramach działania Odnowa Wsi

- Gmina Dzierzgowo (1 umowa)
- Gmina Lipowiec Kościelny (2 umowy)
- Gmina Radzanów (2 umowy)
- Gmina Strzegowo (3 umowy)
- Gmina Stupsk (1 umowa)
- Gmina Szreńsk (2 umowy)
- Gmina Szydłowo (1 umowa)
- Gmina Wieczfnia Kościelna (1 umowa)
- Gmina Wiśniewo (2 umowy)

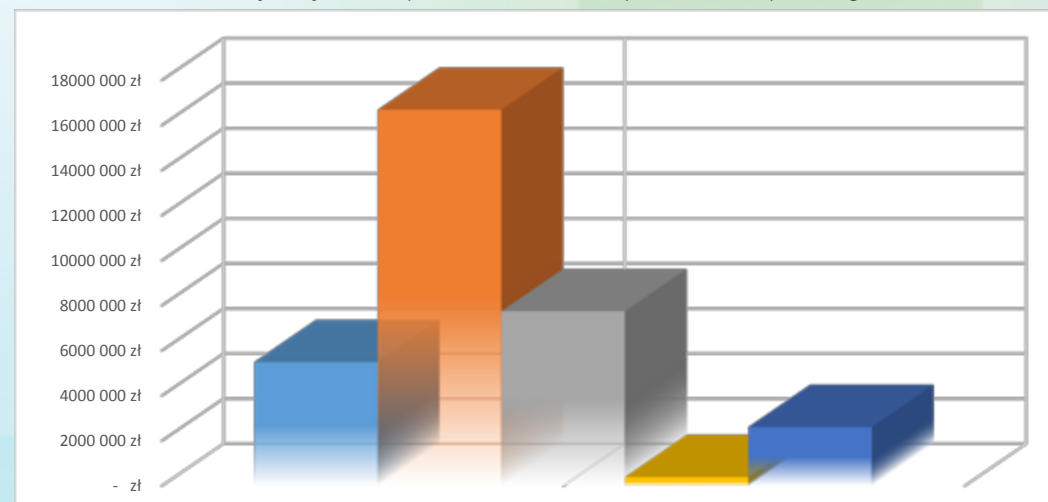
Podsumowanie

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 otworzył nowe szanse dla mieszkańców wsi oraz małych miast i był niewątpliwie wsparciem dla przemian jakie się tam dokonały. Aktywność środowisk wiejskich w pozyskiwaniu funduszy unijnych w bardzo korzystny sposób wpływa na wzrost poziomu i jakości życia na wsi, na wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich, a także na planową ochronę środowiska naturalnego. Korzyści te są wszakże uzależnione od napływu środków publicznych. Spójrzmy na efekty dokonań jakie nastąpiły w powiecie mławskim. A oto co zostało zrobione:

Wartość dofinansowania na jednego mieszkańca - **433 zł**
 Wodociągi - **2,1 km**; Sieć kanalizacyjna - **0,5 km**; Kanalizacje zagrodowe - **559**
 Oczyszczalnie ścieków - **2**; Mała architektura: **27**, Obiekty sportowe, miejsca rekreacji - **23**
 Świetlice, domy kultury - **22**
 Centra wsi - **3**; Ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne - **1,8 km**
 Tereny zielone, miejsca wypoczynku - **1**; Remonty kościołów: **1**; Udostępnianie urządzeń i sprzętu - **2**; Organizacja szkoleń - **3**; Organizacja imprez kulturalnych i promocyjnych - **6**
 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej - **1**; Promocja lokalnej twórczości kulturalnej - **2**
 Promocja lokalnej przedsiębiorczości - **4**; Remont, wyposażenie świetlic wiejskich - **4**
 Punkty informacji turystycznej - **1**; Obiekty małej architektury turystycznej i rekreacyjnej - **3**
 Zachowanie dziedzictwa kulturowego - **1**; Wprowadzenie na rynek produktów lokalnych - **1**

W powiecie postawiono na gospodarkę wodno-ściekową, kulturę, sport i rekreację. W tych dziedzinach zrealizowanych zostało najwięcej projektów.

Środki EFRROW wykorzystane w powiecie mławskim z podziałem na poszczególne działania

- Działanie 125 5 501 949 zł
- Działanie 321 16 696 379 zł
- Działanie 313, 322, 323 7 755 607 zł
- Działanie Leader Małe Projekty 397 534 zł
- Działanie Leader Odnowa Wsi 2 619 036 zł